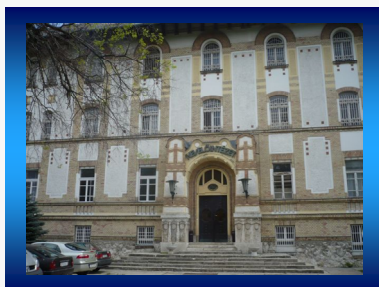

A BÜNTETÉS ÁRNYÉKÁBAN
(Aszódi Javítóintézet - Rácsok mögött)

*„Megtanultam, hogy egy embernek csak akkor van joga a másakra
felülről lenézni, amikor annak talpra állni nyújt segítő kezét”*
Gabriel Garcia Márquez

Név: Karai Klaudia
EHA kód: kakrabz.zskf
Évfolyam: második
Szak: andragógia
Tagozat: levelező

Budapest,
2011. január 5.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bevezetés</i>	2
1. Sodródás a bűnözés felé	3
1.1. Gyermekkori kiközösítés, kirekesztés	3
1.2. Családok diszfunkcionális működése	4
2. Az aszódi javítóintézet	5
2.1. Reszocializációs tevékenység	5
2.2. Statisztikák helyett	8
3 A valóság testközelben	9
3.1. Olivér, a „lányvonású nehézfiú”	10
3.2. Győző, az „érzékeny, művész-lelkű”	10
4. Kérdőíves felmérés a rácsok árnyékában	12
4.1. Hipotézis	12
4.2. A meztelen valóság – elemzés a számok tükrében	13
5. Konklúzió	15
Mellékletek	18
- kérdőív (+ egy kitöltött kérdőív-részlet)	
- fotók (gyermekalkotások + intézmény belülről)	
- vendégkönyv részletek	

B E V E Z E T É S

Nap mint nap hallani a társadalmon belüli elidegenedésről, a bűnözés – ezen belül is a fiatalkorú bűnelkövetők – számának emelkedéséről. A közelmúlt riasztó ténye, hogy a bűnözés szerkezetében megjelenő változások megfigyelhetők a fiatalkorúak körében elkövetett bűncselekményeknél is. A szervezetség, a csoportos végrehajtás, a brutális, kíméletlen erőszak mind gyakrabban jellemzik a fiatalkorú elkövetőket is - áll a Legfőbb Ügyész Országgyűlésnek írt ideai jelentésében - .

Mivel magam is a fiatal korosztályhoz tartozom, érdekelt, hogy valójában milyen tényezők hatására, hogyan is alakul ki a deviáns viselkedés? Miért nem tudnak ezek a fiatalok beilleszkedni a társadalomba, illetve milyen motivációk készítetik őket bűnelkövetésre. S ha már megtörtént a baj, van segítség(?) - vagy egy életen át cipelik terhüket?

Kíváncsiságom tettekre sarkallt, éppen ezért felkerestem az Aszódi Javítóintézet igazgatóját (Szarka Attila urat), lehetőséget kérve tőle egy kollégái és neveltjei körében végzett riportorozatra, illetve az intézetbeli felzárkóztatás és reszocializációs törekvések feltérképezésére.

Az intézményben eltöltött idő bebizonyította számomra, hogy e szerteágazó, ám mégis egymásra épülő rendszer egyetlen célja az eltévelyedett fiatalok reszocializációja, képességeinek fejlesztése, végül visszavezetése a társadalomba. Így szinte kézenfekvő lett, hogy szemléletes intézmény-bemutató helyett dolgozatomban középpontjába az individuum, az „ott-lakók” - olykor megrázó történeteinek - szemüvegén át való ábrázolás lett. Úgy gondolom, hogy a rideg valóságot kizárólag e kettős egység - „nevelők és neveltek” – szellemében lehet valóságúen érzékeltetni.

Bár az 1995. évi Btk módosítás (előzetes letartóztatást javítóintézeti végrehajtással való kiegészítése) kedvező változásokat hoztak a javítóintézetek életében (büntetőjogi és krimiálpedagógiai szempontból egyaránt), az intézmény kétarcúság okozta dilemmáit – egyrészt nevelés, másrészt büntetés – feloldani nem tudta.¹

Mivel munkámat szinte teljes egészét az intézetben tapasztaltakra, illetve az ott szerzett információk alapján történt feldolgozásra fókuszáltam, így statisztikai adatokkal való összevetés helyett saját értékelésem is olyan Janus-arcú, mint maga a nevelést és büntetést egyszerre megvalósító intézmény. Egyszerre vagyok benne én, mint szemlélődő és értékelő, és egyszerre van benne a meztelen valóság egy kicsi szelete. Egyszerre keresem a „miérteket”, és egyszerre – néhol idealisztikusan ugyan -, próbálok megoldásokat találni, mert meggyőződésem;

„Senki sem születik bűnözőnek, hanem azzá válik”.

¹ Sós Inez: Javítóintézeti nevelés http://aszod-afi.hu/pdf/a_javitointezeti_neveles.pdf (letöltve: 2010. nov .22.)

I. SODRÓDÁS A BŰNÖZÉS FELÉ

Az esetek többségében olyan halmozottan hátrányos fiatalok kerülnek be az intézetbe, akik a korai negatív élmények, verés, erőszak, érzelmi ridegség, megszégyenítés, a negatív minta, a szeretetelenség, az elhagyatottság és kényszerítés hatására válnak agresszívvá, erőszakos bűnelkövetőkké.² Ahhoz, hogy megértsük a deviáns magatartás kialakulásának okait, illetve a nevelőintézetekben élő fiatalok és az erőszak kapcsolatát, meg kell ismerni családi körülményeiket, iskolai teljesítményüket.

1.1. GYERMEKKORI KIKÖZÖSÍTÉS, KIREKESZTÉS

Az iskolai zaklatás okai közt előkelő helyen áll a csoportnormák megsértése. Az idegenség, a stigma, a másság szintén olyan felhívó jelek, amelyeket a homogén csoportok nehezen tudnak tolerálni. A *sztereotípa*, kategorizáció, az *előítélet* mind olyan szociálisan belénk ivódott mechanizmusok, amelyek szinte szükségszerűen maguk után vonzzák a kiközösítést, a „nem odailó” elutasítást. Gyakran átéli az idegenség, a kirekesztettség, a meg nem felelés érzését, amihez olykor még a „mátság” és egyéb stigmák is társulnak. Az ördögi kört nehéz megtörni. A rossz tanulmányi eredmény osztályisméltléshez vezet. *A perifériára került fiatal kirekesztődik.*³

„...Nem éreztem jól magamat az iskolában. Egyedül én voltam az osztályban cigány. A tanárok se szerettek nagyon, mert rossz voltam, mert piszkos voltam és mer' cigány voltam. Inkább nem is mentem el suliba. Így legalább én is jól éreztem magamat...” (18 éves).

A kiközösítés további forrása lehet az *agresszív viselkedés*, aminek számtalan⁴ kulturális és szociális gyökere lehet. De ugyanezen oksági körbe tartozik az *bűnbak kiválasztás* is, amikor a csoport egyetlen személyre ruházza rá minden nemkívánatos eseményért a felelősséget. *Az elutasítottság, a csoportból való szándékos kizárás pedig az önértékelés zavaraihoz, pszichés torzuláshoz vezet.*

A bűnöző fiatalok többsége nem a stabilan jó magaviseletű, közepesen vagy annál jobban tanuló diákok, hanem az osztályisméltlők, iskolakerülők közül kerülnek ki. Ez azzal is magyarázható, hogy az a fiatal, aki mindig kudarcot vall az iskolában, akinek nincs

² 30 éve halt meg Kossuth-díjas orvos-pszichológus, gyermek- és ideggyógyász
<http://www.stop.hu/articles/article.php?id=233424>

³ Kovács Tünde: Stigmatizációs folyamat leírása az értelmi fogy gyermekek iskolai pályafutása idején (16-20. oldal)
http://www.massag.hu/konyv/konyv_kovacstunde.doc (letöltés: 2010 nov 23)

⁴ Szociokulturális okok bemutatása a következő (1.2.) pontban

sikerélménye, könnyebben belekeveredik bandákba, ahol az elismerésért, a megfelelésért bűncselekményt is elkövet.

„...Nem voltam jó tanuló az iskolában, igazán barátaim sem voltak. Egy banda befogadott. Nálam mind idősebbek voltak, 20-25 évestől egészen 50 évesig. Jól éreztem magam, szerettek. Én elhoztam ami kellett nekik, ők eladták, és elosztottuk a pénzt...” (18 éves fiú)

1.2. CSALÁDOK DISZFUNKCIONÁLIS MŰKÖDÉSE⁵

Napjaink társadalmi-gazdasági változásai kitermelte a munkanélküliséget. Az emelkedő létbizonytalanság érzése pedig a *morális tartalékkal nem rendelkező családokon belül megnöveli az alkoholista, deviáns életmód és a vagyon elleni bűncselekmények elkövetésének lehetőségét*. Ugyanakkor ezzel párhuzamosan csökken a gyermek- és fiatalok iránti figyelem, gondozás, ami súlyos következményekkel jár.

Az agresszív viselkedésen, kiközösítésen túl a *családok diszfunkcionális működése is nagymértékben befolyásolja a gyermek szocializációját*, társadalmi beilleszkedését, magatartását és esélyeit a konstruktív életvezetés kialakítására.

A *családon belüli zaklatás* testi és érzelmi formája a gyermek fejlődő személyiségére összetett hatást gyakorol. Mivel ezek a fiatalok nem rendelkeznek biztos háttérrel, könnyebben befolyásolhatók, gyakran saját családjuk, közvetlen környezetük hatására kezdenek el bűnözni.

A *negatív szülői minták, a halmozottan hátrányos helyzet, a társadalmi normák hiánya külön-külön, de együttesen is a deviáns viselkedés, a bűnözés felé hajtja a fiatalokat*. Egy intézményi pedagógus elmondása szerint olykor a hátrányos helyzetű családok nemhogy a társadalmi normákat, de még az alapvető felvilágosító és higiénés szabályokat sem képesek elsajátítani a fiatalokkal. Megdöbbentő volt tapasztalnia, hogy az egyik, 17 évesen már két gyermek édesapja, az intézetben tudta meg, hogy nemcsak a nő, de a férfi is tehet a nem kívánt gyermekáldás elkerülése érdekében. De azt sem tanítják meg a gyerekeknek, hogy indulataikat ne agresszivitással vezessék le, hogy vitáikat nemcsak késeléssel és veréssel oldhatják meg...

A *szeretethiány, az érzelmi elhagyatottság* elmagányosodáshoz vezet. A gazdaságilag rossz helyzetben álló családok mellett egyre nagyobb számban jelennek meg a viszonylag jó, sőt gazdag családból származó bűnelkövetők, akik kalandvágyból, figyelemfelkeltés céljából követtek el bűncselekményt. Ez a jelenség pedig felhívja a figyelmet arra, hogy a *rendezett*

⁵ ELTE TTK Multimédiapedagógiai Központ: Busi Etelka: Nevelési színterek, a család 10-20 old (letöltve: 2010 nov 23)
http://edutech.elte.hu/multiped/ped_03/ped_03.pdf

körülmények közt élő családokon belül is egyre gyakoribb a gyerekek érzelmi elhanyagolása, az érzelmi erőszak.

...Eléggé el voltam engedve, nem nagyon büntettek. Max annyit, hogy nem engedtek le az udvarra, nem nézhettem tévét... Nem nagyon vertek meg. Lehet, hogy jobb lett volna, ha egyszer-kétszer lekeverték volna egy pofont, mert akkor talán nem lennék itt... Akkor jó volt, hogy szabadjára engedtek és ráértem hazamenni 10 évesen éjfélkor. De most már bánom, hogy elengedtek, bánom, hogy nem figyeltek oda jobban rám..." (18 éves fiú)

II. ASZÓDI JAVÍTÓINTÉZET

ASZÓD helységtábla. Pár száz méter után jobbkanyar, Baross u. Megérkeztünk. Gyönyörű kerítés, de zárt kapu. Míg bebocsátásra várok, nézem a táblát: „...EU támogatásból 93 MFt energiatakarékos fűtésre” – később megtudtam, hogy már megvalósult.

Belépve az intézménybe tágas – nyáron bizonyára csudaszép – ősfás parkban találok magam. A főépület előtt ismét lassítok. Elegáns, tekintélyt sugárzó épület, de mindenhol rácsok. Kísérőm elmondja, hogy az alsó szint az irodáké, fölötte egészségügyi részleg, legfelül pedig az iskolaszint található. Az igazgatói szoba felé lépdelve mindenhol a gyerekek által készített alkotások köszönnek vissza. Nincs ez másként Szarka Attila igazgató szobájában sem, aki kérdésemre válaszolja, hogy egy-egy tárgy, egy-egy emberi történet. Büszkén meséli, hogy az üvegfestékekkel készült - tűzzománc hatású – faliképek, az asztalok, székek, de még a virágot körülölelő kosárcaspó is a gyerekei munkája.

„Nálunk a sikert másképp mérik, mint a kinti életben – mondja. Mi a legapróbb változásnak is örülünk, mert tükrözi, hogy nem hiába dolgoztunk, hogy valami a gyerekekben elmozdult.... , és ezek a munkák jelzik, hogy jó irányba. (S hogy ez mennyire így van, azt nem sokkal később Eszter tanárnő osztályában szerzett tapasztalataim is alátámasztják. – De erről majd később.). Kértem, beszéljünk az itt folyó reszocializációs tevékenységről.

- Szívesen – mondja, majd nagy halom – intézménnyel kapcsolatos - papírt élém téve hozzákezd.

2.1. RESZOCIALIZÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

A módosított Btk ún. „tisztá profilú” intézményrendszert alakított ki, miszerint a jogerős intézkedést és az előzetes fogva tartást külön kell választani a javítóintézetekben. Így a Budapesti Javítóintézetben történik az előzetes fogva tartás, Rákospalotán és Debrecenben az előzetes fogva tartás mellett jogerős intézkedés letöltésére is van lehetőség, Hozzánk pedig már bírósági ítélettel kerülhetnek be fiatalok 14-19 éves koruk között.⁶

⁶ Igazgatói riportból

„Vannak gyerekek, akik nem tudnak kérni. Őket nem hallja senki” – mondja Szarka Attila igazgató. „Nekik van a legnagyobb szükségük a figyelmünkre, és a fejlesztésükre fordítandó időre. A felnőttek, a nevelők kötelessége, hogy a gyermekek életfeltételeit – gyermeki mivoltukra tekintettel - szervezzék, biztosítsák, ennek rendeljék alá nevelési kultúrájukat. A felnőttek lehetősége pedig a gyermekektől kapott, egyedül általuk megszerezhető érzelmek átélése. A pedagógiai és oktatási oldalt így kizárólag a gyermek oldaláról, egy egységben lehetséges vizsgálni.”

Az együttműködést ebben a zárt és egymásrautaságon alapuló rendszerben kétségkívül egyfajta kényszer jellemzi. Ez a javítóintézet lényegéből fakad, azaz az intézmény nevelő és büntető funkciója közötti ellentmondásból. Ugyanígy a pedagógiai szerkezetet is mindenkor a neveltek és nevelők közötti együttműködés minősége formálta, és ez a kölcsönhatás napjainkban is alapvető jelentőségű. E Janus-arcú jogintézmény számtalan büntetőjogi karaktert tartalmaz, ugyanakkor a fiatalok egyéni nevelésének biztosítására terápiás jellegű, pedagógiai-pszichológiai eszközöket is működtet, valamint szociális munkát is végez.⁷

A differenciált pedagógiai struktúra a „Pedagógiai Program” alapján megfogalmazott egyedi munkatervek szerint működnek. Az egyénre szabott, a különböző szociális szintekre épülő programok megvalósulásának színterei az ún. *Otthoncsoportok*, ezek tevékenységén keresztül valósul meg a tényleges személyiségformálás. A „nevelési cél módosítható, de nem adható fel, így a Befogadó csoport kivételével a pedagógiai struktúra valamennyi színtere átjárható – mondja az igazgató.

--Az intézménybe került fiatal először a „*Befogadó csoport*”-ba kerül, ahol egy hónapi megfigyelés, ill. vizsgálatok alapján (pedagógiai, orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) születik meg a növendék adottságait figyelembe vevő „korrekciós terv”, illetve számára legkedvezőbbnek ítélt közösségbe irányítása.

--*Pszichopedagógia* csoport olyan elkülönített, önálló szintéren működő csoport, ahol markánsabb karaktertorzulást mutató, alkohol vagy drogfüggő fiatalok terápiás gondozása valósul meg. Érdekes párhuzam – mondja, hogy miközben némileg csökken a kábítószer hatása alatt elkövetett bűncselekmény, addig az alkoholos befolyásoltság hatására elkövetettek száma emelkedik.

--*Zárt intézeti részleg csoportja*. Az itt tartózkodás ideje legfeljebb két hónap időtartamú, attól függően, hogy a növendék milyen együttműködési készséget mutat. Ebbe az

⁷ http://cegnezo.hu/cegek/8190_szmm-aszodi-javitointezete

átmeneti csoportba a súlyos magatartás-zavart mutató, agresszív, az intézet normáját többször megsértő növendékek kerülnek.⁸

A növendék motiválását, bizonyos fokú részvételét saját fejlesztési tervének kialakításában a „*terápiás szerződés*” biztosítja – mondja az igazgató. E nevelő és növendék közti szerződés egyrészt a nevelőnek ad segítséget a munkájához, másrészt az együttműködés oldja a kényszernevelési helyzetből adódó feszültségeket. Ahhoz, hogy a nevelő a növendék fejlesztését programszerűen és szakszerűen meg tudja tervezni, a rendszeres szakmai értékelő megbeszélések elengedhetetlenek. A megbeszéléseken résztvevők (tanár, gyermekfelügyelő, pszichológus, gyógypedagógus, szükség szerint az orvos) személyre szabottan fogalmazzák meg fejlesztési elképzeléseiket. Ezek a *Nevelési Naplóban* kerülnek rögzítésre, egyben jelezve a fejlesztés várható kihatásait is a növendékre nézve. A növendék rendszeres, újra és újra ismétlődő visszajelzést kap nemcsak pillanatnyi fejlődési üteméről, de a követendő elvárásokról is.

Pedagógiai feladatunk azonban itt még nem ér véget - mondja. A gond akkor kezdődik, amikor letöltik a büntetésüket. Hiába tanulnak bent, visszailleszkedni a társadalomba még egy szakmával a zsebükben sem könnyű. Sokuknak nincs hol lakniuk, mert vagy nincs családjuk, vagy nem akarnak velük szóba állni- mondja. Éppen ezért hívtuk életre az ún. *integrált utógondozást*, melyben nevelőotthoni keretek között élhet az a növendék, akinek nincs hová visszamennie, vagy tanulmányait szeretné befejezni az intézeti oktatásban. Az utógondozotti státusz azonban nem alanyi jogú, az Intézeti Tanács javaslatára dönt a felső vezetés. A megkötött szerződés feltételei alapján részesülhet a fiatal nevelőotthoni szállásban és egyéb ellátásban. 1992-től működtetjük *Utógondozás Alapítványunkat*. A Gondozó Ház programjában azon volt intézeti nevelőjeink vehetnek részt, akik társadalmi beilleszkedését az intézményi nevelés megszűnése után is szükségesnek látjuk segíteni. A maximum másfél évig igénybe vehető programban résztvevő volt diákjaink szükség szerint igénybe vehetik az intézeti szakellátást, ám saját életlehetőségeiket maguknak kell kialakítani.

„*A javítóintézetek félúton vannak a börtön és a kollégium között*” mondta egy volt diákunk. S ez valóban így is van. Itt ugyanis a fiatalok napirendje kísértetiesen hasonlít egy „átlagos” tizenéves mindennapjaira. Reggel felkelés, délelőtt iskola vagy munka, délután pedig tanulás és szabadidő – csak mindez a falakon belül. Sajnos azok a fiúk, akik bekerülnek hozzánk, nagyon alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Körülbelül hetven százalékuk megrekedt az általános iskola 4-5. osztályánál, alig van olyan növendék, aki elvégezte volna az általános iskolát, és belekezdett volna valamilyen középiskolába. Ami

⁸ Igazgatótól kapott anyagokból kigyűjtve

igazán megdöbbentő – mondja az igazgató -, hogy többségüknél még az alapkészségek is hiányoznak. Újra megjelentek analfabéta fiatalok, akik 16-17 évesen még a saját nevüket sem tudják leírni. Ha ők az intézetben nem tanulhatnának, akkor semmit nem tudnának kezdeni az életükkel, miután kikerülnek – magyarázza. A javítóintézetekben élők ezért ott folytathatják az általános iskolát, ahol kint abbahagyták, aki pedig már elvégezte a nyolc osztályt, az szakmát is tanulhat. Az Aszódi Javítóintézetben 126 éve folyik oktatás. Saját *általános iskolája, szakiskolája és speciális szakiskolája is van*, ahol a diákok kosárfonást, szobafestést, tapétázást és faipari gépkezelést is tanulhatnak. (Máshol, például Debrecenben parkgondozó, kőműves, ács-állványozó szakmai közül választhatnak, Budapesten pedig akár a házi szövést is elsajátíthatják.)

2.2. STATISZTIKÁK HELYETT

- Túlságosan nem szeretek a számok tükrében beszélgetni, hisz ezek a valóság csak bizonyos szegmensét láttatják. A csupán meztelen tények pedig elfedik a lényegét, magát az embert, az ő teljes bonyolultságában. Mindenesetre az örömmel tölt el, hogy éppen tegnap ünnepelhettük végzett diákjaink hegesztői bizonyítvány átadását. Kár, hogy nem látta. A büszke, sugárzó tekintetek, a perifériára került fiatalok megtalált önbizalma számokban nem mérhető. S hogy mennyire piacképes e képzettség, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy Ausztriában igen nagy kereslet mutatkozik az itt végzett diákjaink iránt. Számos – korábban végzett – növendékünk már ott dolgozik.

A javítóintézet képzésében az egy hagyományos tanév fél év alatt fut le. Az oktatás napi 7 órában történik és csak a közismereti tantárgyakat tanítják (a készségtantárgyak délután vannak). A szakiskolában két OKJ-s szakmát (faipari gépmunkás, szobafestő-mázoló) biztosítanak, illetve két tanfolyam végezhető el (hegesztő, fonott bútorkészítő). Évente kb. 150 általános iskolai bizonyítványt és 30-35 OKJ-s rész-szakmai bizonyítványt tudnak kiadni. Jelenleg csak néhány zárt iskola maradt, így kezdeményezik, hogy a még működő zárt iskolákban önálló tananyagot és módszertant dolgozzanak ki annak érdekében, hogy a fiatalok használható tudást kapjanak.⁹

Munkafoglalkoztatási részlegeinkben azok a növendékek dolgoznak, akik nem részesülnek szakképzésben, vagy szaktanfolyami képzésben. Az ipari és mezőgazdasági

⁹ <http://www.szmi.hu/szocialpolitika/modszertani-csoport/aktualis-rendezyenyek/760-kerdes-es-valaszok-avagy-oktatasi-programokkal-a-szegenyseg-ellen5>. SZMM Aszódi Javítóintézet oktatási programja (2010 májusi konferencia. Ea: Takács Pál)

mellett terápiás célú munkafoglalkozások (művészetterápia) biztosítják a fiatalok munkavállalásra való felkészítését.

Az intézetbe bekerülő fiatalok életét így akár jobb irányba is terelheti a bent töltött idő – ha hajlandók tanulni. A növendékek több éves kihagyás után kezdenek el tanulni, kevés lelkesedéssel, sok kudarcélménnyel. De az intézet igazgatója szerint az egyéni fejlesztési tervek segítségével a fiatalok elég hamar ráébrednek arra, hogy szakma nélkül semmire sem mennek, így nem annyira nehéz őket rávenni, hogy üljenek vissza az iskolapadba.

III. A VALÓSÁG TESTKÖZELBEN

Látogatásom az igazgatónál véget ért. (Míg beszélgettünk, munkatársa behozta a több osztállyal is kitöltött kérdőíveket, amiket én gondosan azonnal táskám mélyébe rejtettem.) Helyettese kalauzolásával irány az osztályterem, annak ellenére, hogy a jó magaviseletű növendékek nagy része (70 gyerek) a nevelő testület értékelése alapján „jutalomból” már hazai környezetben várhatta az ünnepeket. Aki benn maradt, az vagy büntetésből, vagy mert nincs hová mennie. Szomorú.... Ám némi vigasz, hogy az intézmény december 19-én megpróbálta a karácsony érzését a gyerekek lelkében feléleszteni. A kollégák betlehemes játékaik, kiegészítve a gyerekek műsorával elővarázsolták a szeretet, együttlét érzését.

A lépcsőket róva már meg sem lepődöm. Egyrészt ünnepi miliő - „utolsó nap az iskolában” -, másrészt újabb kulcsra zárt ajtók és újabb rácsok. A kontraszt döbbenetes. Az egyes emeletek széles oldalfolyosóin gyermekalkotások tömegei. A témérdek kisebb, máshelyen viszont olykor a teljes falfelületet beborító festmények, a fonott kosarak, sőt még egy „fonott szekér” is a tárlat része.¹⁰ Némelyiket elnézve jó lenne tudni az alkotó sorsát, további életútját, de erre sajnos nincs lehetőség.

Megérkeztünk... Miközben Eszter tanárnővel beszélgetünk, az egyik növendék az üvegszekrényben tárolt ecsetkészletből 3 db-ot felragad, majd közli:

- *Ezt én most ellopom*
- *Miért lopod el? Neked adom* – mondja a tanárnő.

Döbbent arcomat látva a tanárnő megnyugtat. Ez már a fejlődés egy lépcsőfoka. Ez a gyerek vagyon elleni bűncselekményért került be, ráadásul visszaeső. Komoly előrelépés, hogy már „bejelenti”, hogy el fogja lopni. Elgondolkodom. (Ez már egy más, ismeretlen világ. Az itt folyó munka átvitt értelemben, andrapapógia. Nem teljesen illik a helyzetre, mert

¹⁰ Alkotásokat lásd: mellékletben

az itt folyó munka még ennél is átfogóbb. Büntetés-nevelés, fegyelem-engedékenység, kéz a kézben járnak. Még a legtagabb kategória sem fejezheti ki e kettősséget. Érezni kell.)

3.1. OLIVÉR - A „LÁGY VONÁSÚ NEHÉZFIÚ”

A történetek felkeltették érdeklődésemet, ezért megkértem egy rövid interjúra a 17 éves fiút. Olivér lágy vonású, szinte lányos arcú fiú, aki Szabolcsban él ötödmagával. Soha nem bántották, szereti szüleit és testvéreit, de ritkán találkoznak. Miért? Mert hol egyik, hol másik, hol mindannyian börtönben vannak. Most éppen mindenki máshol. Húga Rákospalotán, bátyja Tökölön, szülei más-más helyen ülik le éppen aktuális büntetésüket, kisebb húgát pedig „szülei hazatértéig” rokonok nevelik. Ezt az életet ismerem, ezt szoktam meg – mondja. Most is a zárt iskolai részlegben vagy büntetésből. Miért? El akartam szökni. Miért? - hiszen nem tud várni otthon senki. Az mindegy, de egy kis szabad levegőre szükségem van. Nyüzsögtek a fejemben a kérdések. Meleg, szerető család, de negatív értékközvetítés. Hogy viszonyulsz a tanuláshoz? *'Nyóc hónap múva szabadulok', talán addigra elvégzem a 'nyóc osztályt'.* És utána? *'Pézem se lesz, mer sehova nem vesznek fő'.* Nem tudok semmit, csak a lopáshoz értek. Mit gondolsz, a kishúgod is ezt fogja tenni? *Hát persze* – mondja a fiú.

Cikáznak a fejemben a gondolatok. Ezek ismeretében mit tanácsolhat egy leendő andragógus? A negatív szociokulturális környezet, szűkös munkalehetőség – pláne Szabolcsban -, a reménytelen lakáshelyzet mind azt közvetíti a fiúnak, hogy „minden jó úgy, ahogy van”. De az ecsetpélda bizonyítja, hogy nincs reménytelen eset, ezért nekiveselkedem. Olivér. Belátom, hogy nem könnyű neked. Nincs jövőképed, el sem tudod képzelni, hogy a „kinti életben” mit tegyél. Azt mondod, hogy még szabadulásod előtt sikerül elvégezned az általános iskolát. Itt benn szeretnek, s tán magad nem így érzed, de nevelőid szerint jó irányba változol. Rövidesen nagykorú vagy, és örökké te sem élhetsz a szüleiddel. Szeresd őket, de ne kövesd példájukat, mert az egyenes út a börtönbe. Nem látsz más megoldást, pedig van. Nem mondom, hogy könnyű, de az életforma-váltáshoz neked is akarnod kell, és főként képzettséget kell szerezned. Ausztriával az iskolának megállapodási szerződése van. Szabadulásod utánra kérvényezd az Intézeti Tanácsnál az utógondozotti státuszt. Így a képzés idejére az intézet keretei közt megszerezheted a hegesztői rész-szakképesítést, amivel Ausztriában munkát tudsz vállalni. Innen pedig már rajtad áll minden. Hidd el, kinyílik a világ előtted. Önálló élet, újfajta lehetőség... Csak akarnod kell, nevelőid biztosan támogatni fognak ebben. (Remélem nemcsak képzelem, de úgy láttam elgondolkodott).

3.2. *GYŐZŐ - AZ ÉRZÉKENY, MŰVÉSZLELKŰ*

Az igazgatóhelyettes elnavigál egy különálló helyiségbe, ahol egy vékony, sötét bőrű, láthatóan roppant ideges fiúval találom szembe magam. Győző három éves korától különböző intézetekben nevelkedett. Édesanyja meghalt, apja pedig a három gyereket állami gondozásba adta. Nem tartotta velük a kapcsolatot, egy életre lemondott róluk. Még majdnem felnőtt gyermekeire sem kíváncsi. Története szinte tipikus, amikor egy érzékeny, szeretetehes fiú a „társaknak való megfelelés hatására” úgy indul el a lejtőn, hogy szinte észre sem veszi. Könnyen befolyásolható vagyok – mondta. Mindig szerettem volna tartozni valahová. Nevelőotthoni társaimmal elköttem néhány – akkor azt hittem – csínytevést. Először csak festékekkel fújtuk le a kocsikat, majd ezt súlyosabb esetek is követték. Mindezt „brahiból”. Akkor jó ötletnek tűnt... A történet inentől kezdve kusza. Ítélet, majd később adaptációs szabadságidő (pártfogói felügyelet) alatt elkötetett újabb iskolakerülés, falfirkák, éjszakai kimaradások, verekedés, rongálás... Újabb ítélet; garázdaság miatti két év javítóintézetben letöltendő büntetés. Nem így kellett volna alakulnia... A jobb sorsra érdemes, érzékeny, balettot tanuló, de emellett portrékat is festő fiú kisiklott élete sajnos ékes bizonyíték a gyermekkorban átélt sérelmek (a szeretetehséget, az érzelmi elhagyatottságot és magányt, ’ál-barátokkal’ pótló közeg) negatív hatására.

Ám Győző mindezek ellenére reményteli fiú. Augusztusban szabadul, de már tervezi jövőbeli életét. Aszódon szakképesítést szerzett, „intézeti gyerekként” pedig már van 4,7 MFT-ja. Tele van tervekkel. Szeretné a táncolást folytatni, és barátnőjével úgy tervezik, hogy Dunakeszire költöznek, kezdetben albérletbe. Ráadásul a továbbtanulás gondolata is folyamatosan foglalkoztatja.

Örömmel láttam, hogy ez az izzadó tenyerű, zavarában ujjait állandóan morzsolgató fiú igenis határozott jövőképpel rendelkezik. De éppen ez utóbbi, látható és láthatatlan ’tünetek’ miatt veszélyes számára a kinti idő kezdete, amit nem tudom, hogy a barátnő hogyan tud majd ellensúlyozni. Hiányos önismerete, szentimentális beállítottsága, befolyásolhatósága könnyen bajba sodorhatja. Ezért a legőszintébb szívvel azt tanácsoltam neki, hogy nagyon vigyázzon az összegyűjtött pénzéért hozzácsapódó „testi-lelki jó barátok” befolyására, mert azok könnyen megszabadíthatják őt az utolsó fillérjétől is. Nem akartam elrettenteni, de elmeséltem neki azt az itteni intézeti nevelővel megtörtént esetet, amikor is a tanár látva egy növendéke ragaszkodását, szeretetehségét, karácsonyra hazavitte, hogy meleg, családi közegben tölthesse az ünnepeket. A fiú az ezt követő nyáron betöltötte a 18. életévét, de a kinti élet nem tett jót neki. Volt nevelője kis idő elteltével telefonon megkereste,

kérdezve, miért nem jelentkezik, mire a fiú azt válaszolta, hogy anyagi gondjai vannak. Azóta teljesen eltűnt. Szégyelli magát? Vagy élete kisiklott? Senki nem tudja. Ami a legvalószínűbb – és sajnos ez nem egyedi eset a nevelőotthon életében -, hogy az innen kikerült, az élet nehézségeiben járatlan fiatal könnyű préda a dörzsölt vagányoknak. Mindenesetre az ilyen esetek intő jel minden nevelőotthonból kikerült fiatal számára.

Láttam Gyöző arcán a megrendülést, döbbenetet. Éreztem, hogy ezt sosem fogja elfelejteni. Elbúcsúztunk... Izzadó tenyerét megfogva nagyon nagyon sok sikert kívántam neki a kinti élethez. Bízom benne, hogy így lesz.

IV. KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS A RÁCSOK ÁRNYÉKÁBAN

4.1. HIPOTÉZIS

Bevallom, volt ugyan ködös elképzelésem a „bársonyos kalitkáról”, de ez az ismeret egy hétköznapi ember ismerete volt, tele kérdőjelekkel. Ezeket a kérdőjeleket öntöttem kérdőív formába (ezek voltak az én hipotéziseim), mellyel felfegyverkezve jelentem meg az interjún¹¹. Ugyanakkor azt határozottan tudtam, hogy bár a kérdőívek nagyon hasznosak lesznek később (egy terjedelmében lényegesen hosszabb elemzéshez), ám jelen dolgozatomban inkább egy-egy emberi történetet bemutató feltáró beszélgetés alátámasztására szolgálhatnak csupán. Így hipotéziseim arra az előzetes gondolatsorra épültek, amikre mindenképpen szerettem volna magyarázatot találni:

<i>Hogyan jutott a fiatal az eltévelyedés útjára?</i>	<p>a/ Milyen hatással van a családi háttér megléte, illetve hiánya a fiatal személyiségfejlődésére?</p> <p>b/ Milyen baráti vagy egyéb befolyásoltság motiválta őket a bűnelkövetésre?</p>
<i>Egyáltalán, milyen a jövőorientációjuk?</i>	<p>a/ Vannak-e konkrét tanulási/munkavállalási elképzeléseik?</p> <p>b/ Kitől várnak segítséget terveik megvalósításához?</p>

Borzasztóan érdekelt volna az is, hogy az ún. „kinti életben” hogyan állják meg a helyüket. Ezzel kapcsolatban nem voltak illúzióim, ugyanis abban biztos voltam, hogy erre vonatkozóan semmiféle konkrét kimutatás nem készül, így csak az ott dolgozó szakemberek „kollektív emlékezete”, illetve a volt diákok visszajelzése adhat némi támpontot a válaszhoz.

¹¹ Kérdőív: mellékletben

Az interjúk végeztével gondolataimba mélyedve lépkedtem az igazgatóhelyettes mellett. Megérintett valami, amit nem tudtam szavakba önteni. Mindkét alanyom nyitott arcú, őszinte válaszokat adó fiú volt. Tényleg így néz ki a fiatal bűnözők világa? Vajon a kérdőívek vizsgálata során is hasonlóan nyílt válaszokat fogok találni?

4.2. A MEZTELEN VALÓSÁG – ELEMZÉS A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A feladat nehéz. Most már értem az igazgató ódzkodását a statisztikai elemzésektől, hisz magam is ugyanezt élem meg most. Miért? Mert maga a statisztika is olyan, mint az intézmény; Janus-arcú. Mert noha az intézettől nem sikerült számadatokat szereznem (amit össze tudtam volna vetni a saját, - **december 21-én felvett** - kérdőíves kérdéseimre adott válaszokkal), de a felmérés annak ellenére valóságos, hogy nem egy ún. reprezentatív minta képezte az alapját, hanem a karácsonykor is itt maradt fiatalok köre. Ugyanakkor meggyőződésem, hogy a tesztek mégis irányt mutatnak, illetve választ adnak a hipotézisben felvetett kérdések igazolására. A 25-re zsugorodó értékelhető kérdőív-szám azért lett csupán ennyi, mert előfordultak teljesen értelmezhetetlen, vagy a feladatot viccként felfogó növendékek is, de akadtak olyan ellentmondásokat tartalmazó válaszok is, amiket kénytelen voltam mellőzni a feldolgozás folyamán. Ugyanakkor egy terjedelmében hosszabb dolgozatban érdemes lenne elemezni ezeket az ún. nem értelmezhető kérdőíveket is, hiszen ezek is jelzésértékűek lehetnek az ok-okozati feltárásban. Találkoztam olyan kérdőívekkel is, melyek már egy néma segélykiáltásnak is beillettek volna, de olyannal is, ami azt tükrözte, hogy a nevelt nemhogy az élet dolgaival nincs tisztában, de jószerivel még a nevét sem tudja leírni. Az elemzést két „fő”-hipotézisem köré csoportosítva végeztem el.

a/ Hogyan jutott a fiatal az eltévelyedés útjára? – kérdésemet több alkérdés felvetésével próbáltam megalapozni.

Valószínűleg a média hatására, de előzetesen úgy gondoltam, hogy a bűnelkövető fiatalok zöme az ún. csonka családból származik, ahol az egyik szülő hiánya okozta úrt próbálja a fiatal egy másik közösséghez csapódással pótolni. De felmérésem eredménye ennek éppen fordítottját igazolta. *A bűnelkövető fiatalok több mint fele (80 %-a) két szülő családból származik.* Mivel szociális helyzetüket csupán 3 növendék jelezte, így csak feltételezésre lehetne alapozni az ezirányú elemzést. Egy fiatal nem jelölte családi viszonyait – „nem publikus” – írta... A válasz egyértelmű, de elgondolkodtató.

A fiatalok nagyobb része úgy nyilatkozott, hogy *jó kapcsolatban áll szüleivel* (bár ennek némiképp ellentmond, hogy mindössze egy fiú jelölte meg szülőjét olyan személynek, aki pozitív hatással volt rá az életében.

Ugyanakkor a *baráti kapcsolatok* vonatkozásában kapott válaszok előzetes várakozásomat igazolták. A növendékek 100 %-a nyilatkozta, hogy voltak iskolán kívüli és belüli barátai, és mintegy 80 %-a állította, hogy a barátok pozitív ill. negatív hatással voltak rá. Ezek alapján egyértelműen leszűrhető, hogy ezek a kapcsolatok meghatározóak a fiatalok életében. Szintén e számadatot igazolja az is, hogy a *bűncselekmények túlnyomó többsége* csoportosan elkövetett, illetve jellegükben főként a garázdaság és vagyon elleni kategóriába sorolódik. Csupán 3 elítélt tölti büntetését súlyos testi sértés, fegyveres rablási kísérlet, illetve zsarolás miatt. (A csupán szó metaforikus, mert ugyan a megkérdezettek 12 %-át jelenti, ám a cselekmény sajnos már egy sokkal súlyosabb bűncselekmény-fokozatot takar).

Jól kidomborodik a *másoknak való megfelelés igénye* abból a kérdéssorra adott válaszokból, melyben a növendékek mintegy fele nyilatkozta azt, hogy szerettek iskolába járni, magukat „okosnak, de kezelhetetlennek” (6 fő), illetve jó és kitűnő tanulónak jellemezték. Ugyanakkor a következő kérdésekre adott válaszok elemzése – legalábbis a tanulmányi eredmények megítélése tekintetében - mindezt megcáfolja. *A mit gondoltak rólad az iskolában* kérdésre ugyanis jellemzően a verekedős, iskolakerülő, szemtelen jelzőket választották ki, ugyanakkor az is jól leszűrhető a válaszokból, hogy a jelenlegi oktatási szint, maga a kérdéselemzés, sőt még az írás is gondot okoz a növendékek jó részének.

b/ A „jövőkép” vonatkozásában feltett kérdések összevetése sajnos olykor egymásnak homlok egyenest ellentmondó válaszokat tükröz, de az irányvonal azért jól kidomborodik. Ugyanis örvendetes, hogy egyrészt egyetlen növendék sem akarja úgy folytatni az életét, mint intézetbe kerülése előtt, másrészt a nem családban nevelkedett fiatalok 100 %-a szeretne szakmát tanulni. (Azt gondolom, hogy ez a pozitív hozzáállás mindenképpen az intézeti nevelés hatékonyságát, új értékek személyiségbe való beépülését mutatja).

Sajnos annak megítélésénél, hogy *kiktől várnak segítséget az intézeten kívüli életben*, már lényegesen borúlátóbb kép bontakozik ki. A családon belül élő fiatalok – függetlenül attól, hogy mindkét szülő, vagy csak az egyik neveli (3 fő) – egyöntetűen a családtól várják a segítséget. Viszont szomorú, hogy az *állami gondozottakból* bűnelkövetőkbe vált fiatalok közül (6 fő)

- * egy fő jelölte meg édesanyját lehetséges segítőként,
- * egy fiatal várja családjá segítségét,
- * egy gyerek pedig az intézettől várja a segítséget.

A fennmaradó 3 fiatal (50 %) – bár az intézet pozitív értékeit már beépítette személyiségébe -, kizárólag magára számít a kinti életben. Ám elgondolkodtatóak ezen fiatalok szinte már segélykiáltásnak ható plusz megjegyzései is, amiket ezek a fiúk a „kiválasztós” kérdésre adott válaszok mellé írtak pótlólag még beírtak.¹² Mindez számomra arról tanúskodik, hogy bár szeretnének saját lábra állni, magányosak, elképzelt jövőjüket mégis félelmetesnek, kilátástalannak látják.

K O N K L Ú Z I Ó

Gondolkodtam, hogy ne tegyek-e inkább kérdőjelet a végső összefoglalás elé. Kérdéseimre – bár nem reprezentatív mintából dolgozva – megkaptam ugyan a választ, ám ezek helyébe számos olyan további gondolat is befurakodott, ami akár több tanulmány alapjául is szolgálhat.

Sajnos, ahogy előre számítottam rá, az *intézetből kikerült volt növendékek életútjáról* csúnya szóval „hivatalos” visszajelzés nincs. Azért természetesen léteznek pozitív példák is. Így vannak növendékek, akik tartják a kapcsolatot az intézménnyel, valamint működik egy ún. vendégekönyv is, ahová önkéntes alapon bejegyzések kerülnek. További támpontot ad az Ausztriában dolgozók számának alakulása, de ezek az intézmény látókörében maradt fiatalok csupán a kikerültek egy bizonyos szegmensét láttatják. Pedig fontos lenne az odafigyelés, legalább azokra, akik ezt igénylik. Nem véletlenek a kérdőíves „segélykiáltások”. Az intézmény ennél több feladatot már nem képes magára vállalni - nem is ez a feladata -, ugyanakkor a kinti világot csak nyomokban ismerő fiatal könnyen lejtőre kerülhet. Véleményem szerint országos szinten kellene kialakítani egy *utógondozói* (pártfogói felügyelethez hasonló) *szervezetet*, de nem szankcionáló, hanem életvitelt segítő hatáskörrel, hogy az intézetből kikerült, olykor igencsak gyökértelen fiatalok érezzék a törődést, hogy hús-vér személyhez és ne hivatalhoz tudjanak fordulni problémájukkal.

Más a helyzet az *antiszociális, vagy a hátrányos helyzetben növekvő fiatalok* esetében. Itt csak azt lehet ismételni, hogy prevenció, prevenció, prevenció. Tudom, hogy léteznek

¹² Mellékletben: egy kérdőív-részlet erre vonatkozóan

családgondozók, azt is, hogy alulról-fölfelé építkező gyermek- és ifjúságvédelem van, mégis úgy tűnik, hogy ezek nem kellőképpen hatékonyak. Nem ismerem a belső szabályozást, de valószínűleg ezek is olyan „akták”, amik mögött elvész az egyén, elvész a konkrét család. Nem könnyű az önkormányzatok helyzete, mert bár látókörükben vannak ezek a családok és a veszélyeztetett gyermekek, anyagi korlátozottság miatt helyi szinten már nem képesek többet tenni.

Megoldás lehetne a szegényebb régiókba állami feladatot telepíteni és/vagy az ipartelepítést ösztönzőkkel elősegíteni, hogy az ottani hátrányos helyzetű családok egyrészt ne csak a segílyt várják, hanem emberhez méltó életet élhessenek, másrészt ezek alternatívát is mutathatnak arra, hogy bűnözésen kívül másból is meg lehet élni. Egyúttal szükség lenne intenzív bűnmegelőzési és felzárkóztatási programok indítására is ezekben a térségekben, illetve azon családok körében, ahol a gyerek potenciálisan elkövetővé válhat.¹³ A felzárkóztatás további fokozata lehet a cigánykultúrában rejlő lehetőségek kiaknázása; zeneoktatás, vagy e kultúrára alapozott háziipar-szerű hálózat kiépítése (kosárfonás, fazekasság). A koncepció, és az ehhez szükséges forrásteremtés mindenképpen állami feladat.

Szintén problémát jelent az *intézetből hazaérkezett gyerek fogadása*. A család nem készült fel az új értékekkel rendelkező fogadására. Intézetben belül a gyerek sikerélményekkel gazdagodik, esetleg szakmája van, új értékekkel gazdagodik, viszont otthon ennek fordítottját tapasztalja. Nem talál munkát, volt társai bűncselekmény elkövetésére sarkallják. Ezeknek a negatív hatásoknak odafigyelés, gondozás híján pedig nem tud ellenállni, és visszasüpped oda, ahonnan elindult.

Másként kellene foglalkozni a *kiskorú bűnelkövetőkkel* is¹⁴. Az igazgató elmondása szerint emelkedő tendenciát mutat a már 6-10 éves korosztály által elkövetett bűncselekmények száma is. Ráadásul a latencia miatt valószínűleg a hatóság tudomására jutott számnál ezek jóval magasabbak. Szerinte változtatni kellene a megítélésen, mert jelenleg ezek a gyerekek nem büntethetők – éppen kiskorúságuk miatt -. Nem az a megoldás, hogy homokba dugjuk a fejünket, és a korlátozottan cselekvőképes gyermeket elengedjük, mert ebből nem tanul – mondja az igazgató. *Végig kellene vezetni a szankcionálás minden lépcsőfokán* és csak a legvégén dorgálásban részesíteni. Ezzel még nem sérülnének a gyermek jogai, viszont jobban átérzné tettének súlyát.

¹³ Kőbányai Önkormányzat: *Közösségi kooperáción nyugvó bűnmegelőzési koncepció (2010)* (letöltve: 2010 nov 23)
http://ads.deltha.hu/kobanya/doku/koncepcio/B%FBnm%20Konc%202010.0503_v2.pdf

¹⁴ Bár Aszódon nincs 14 év alatti gyermekkorú, de a „bűnözői életpálya” kialakulása miatt megemlítendő

Úgy gondolom, dióhéjban mindent elmondtam már. E kinti halandónak rejtelmes, de több sebből is vérző világba való bepillantás megváltoztatta életszemléletemet. Többet, sokkal többet kellene foglalkozni ezekkel a problémákkal. Nem a szőnyeg alá seprés, vagy a szankcionálás az egyedül üdvözítő megoldás. Az embereket igenis nap mint nap szembesíteni kellene azzal, hogy léteznek ezek a gondok, de csak az egész társadalom szemléletének megváltoztatásával lehet ezen változtatni. Hisz senki nem születik bűnözőnek, hanem azzá válik. S ha már megtörtént a baj, ne feledjük:

„Gyengeségeink és kínjaink nem jelentik azt, hogy egy életen át bűnösök is vagyunk”.

IRODALOMJEGYZÉK

Busi Etelka: *Nevelési színterek, „A család”* (ELTE TTK Multimédiapedagógiai Központ) (10-20 old.)
(letöltve: 2010. nov. 23.)

http://edutech.elte.hu/multiped/ped_03/ped_03.pdf

Cégnéző, az intelligens cégkereső: *SZMM Aszódi Javítóintézete*

http://cegnezo.hu/cegek/8190_szmm-aszodi-javitointezete

Kovács Tünde: *Stigmatizációs folyamat leírása az értelmi fogy gyermekek iskolai pályafutása idején*

(16-20. oldal)

http://www.massag.hu/konyv/konyv_kovacstunde.doc

Kőbányai Önkormányzat: *Közösségi kooperáción nyugvó bűnmegelőzési koncepció (2010)*

(letöltve: 2010. nov. 23.)

http://ads.delha.hu/kobanya/doku/koncepcio/B%FBnm%202010.0503_v2.pdf

Oktatási programokkal a szegénység ellen konferencia (2010 május) (letöltve: 2010. nov. 22)

Kérdések és válaszok, avagy oktatási programokkal a szegénység
Ellen. Javítóintézet oktatási programja

Előadó: Takács Pál, az aszódi javítóintézet igazgató-helyettese

<http://www.szmi.hu/szocialpolitika/modszertani-csoport/aktualis-rendezyenyek/760->

Sós Inez: *Javítóintézeti nevelés* http://aszod-afi.hu/pdf/a_javitointezeti_neveles.pdf

(letöltve: 2010. nov. 22)

Stop.hu 30 éve halt meg Kossuth-díjas orvos-pszichológus, gyermek- és ideggyógyász

(letöltve: 2010. nov. 23.)

<http://www.stop.hu/articles/article.php?id=233424>

K É R D Ő Í V

**Femérés: 2010. december 21-én az Aszódi Javítóintézetben
(Otthoncsoportosok körében végzett kutatáshoz)**

Hány éves vagy? _____

Hányan vagytok testvérek? _____

ISKOLA, BARÁTOK

a/ Szeretnél iskolába jární?	☐ Igen	☐ Nem	
b/ Milyen voltál az iskolában?	☐ barátkozó ☐ verekedős	☐ magányos ☐ kiközösített	☐ visszahúzódo ☐ egyéb: _____
c/ Mit gondoltak rólad az iskolában?	☐ okos, de kezelhetetlen ☐ szemtelen ☐ iskolakerülő	☐ könnyen befolyásolható ☐ rossz tanuló ☐ egyéb: _____	
d/ Könnyen szerezted barátokat az iskolában?	☐ Igen	☐ Nem	
e/ Voltak barátaid az iskolában?	☐ Igen	☐ Nem	
f/ Voltak iskolán kívüli barátaid?	☐ Igen	☐ Nem	
g/ Milyen iskolai végzettséggel rendelkezel?	_____		

C S A L Á D

a/ Ez előtt hol nevelkedted?	☐ 2 szülo családban ☐ állami gondozásban	☐ 1 szülo családban	☐ nagyszüloknél ☐ egyéb: _____
b/ Pár mondattal jellemez neveltetési körülményeidet	(szülok helyzete: foglalkozás, munkahely, lakás, megélhetés)		
c/ Milyen volt a kapcsolatod szüleiddel, testvéreiddel? Miért?			
d/ Életedben volt-e olyan személy, aki pozitív vagy negatív hatással volt rád? Miért?			

BŰNCSELEKMÉNY

a/ Milyen bűncselekményt követtél el? Miért?	
b/ Hány éves voltál, amikor ide kerültél?	
c/ Büntetésed időtartama (mettől-meddig tart?)	

JAVÍTÓINTÉZETBEN

a/ Nevelkedtél már hasonló helyen:

Igen Nem

Ha igen:

ez a hely jobb mint az előző?
 nincs különbség a kettő között.

rosszabb mint az előző?

a/ Nehéz volt az intézeti életbe való beilleszkedés?

igen nem

b/ Milyen itteni képzésben veszel részt jelenleg?

c/ Szeretnél valamilyen szakmát itt elsajátítani?

igen nem

J Ö V Ő K É P

a/ Hogy tervezed későbbi, intézeten kívüli jövődet? Miért?

- úgy fogom élni az életemet, mint intézetbe kerülésem előtt
- szeretnék dolgozni
- folytatni fogom tanulmányaimat

b/ Kiktől vársz segítséget az intézeten kívüli életben? Miért?

- a családom biztosan segít
- rokonaim, barátaim segítenek
- az intézet segítségében bízom
- csak magamra számíthatok

c/ Bármít írnád, amit szeretnél elmondani

Melléklet: Kitöltött kérdőív-részlet

Sz. M. M.

a/ Nehéz volt az intézeti életbe való beilleszkedés? igen nem

b/ Milyen itteni képzésben veszel részt jelenleg? *nem, nem veszel részt
a képzésben*

c/ Szeretnél valamilyen szakmát itt elsajátítani? igen nem

J Ö V Ő K É P

a/ Hogy tervezed későbbi, intézeten kívüli jövődet? Miért?

úgy fogom élni az életemet, mint intézetbe kerülésem előtt

szeretnék dolgozni

folytatni fogom tanulmányaimat

meg szeretnék tanulni

b/ Kiktől vársz segítséget az intézeten kívüli életben? Miért?

a családom biztosan segít

rokonaim, barátaim segítenek

az intézet segítségében bízom

csak magamra számíthatok

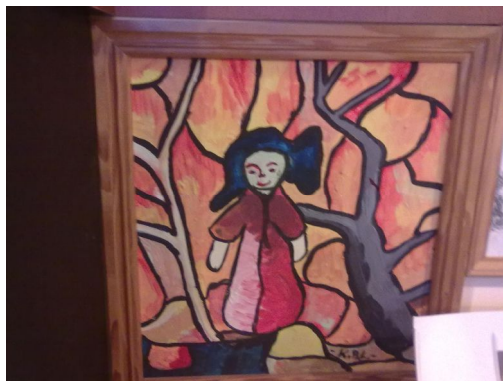
mert nem szeretnék segítséget kérni, mert...

MELLÉKLET: fotók

Az igazgatói szoba „díszei” – gyermekalkotások:

Textilkép (kb: 80 x 100 cm)

Üvegfestett technikával készült alkotás (kb: 35x25 cm)

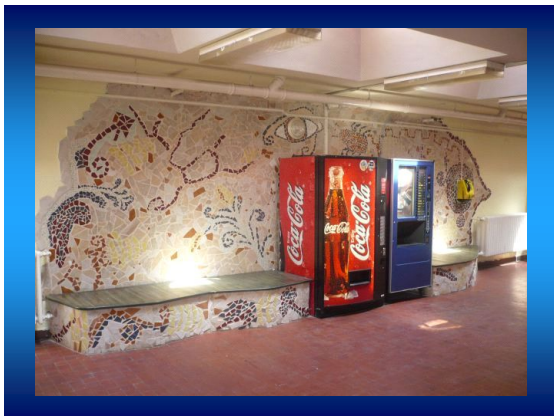
Üvegfestett munkák

Vízfestéssel készült kép(kb. 50x30 cm)

Útban az osztálytermek felé

Az osztályterem

A gyerekek „tanulófala” (jelenlegi téma: Rómeó és Júlia)

MELLÉKLET : Részletek a „Vendégeknyvből”¹⁵

Schusztér Hajnalka s.hajnalka@gportal.hu	2010 December 24 - 09:57
Üzenem,fiamnak Szita Péternek a zárt csoportba,hogy ez a legszomorúbb karácsony,mert nem lehetünk együtt üzenem neki,hogy nagyon szeretem,minden percben rá gondolok,és nagyon bízom benne,hogy megváltozik.	
Szerető édesanyja	
Sánta Attila jackec20@freemail.hu +36308724005	2010 December 24 - 12:30
üzenem az őszes volt nevelőmnek és az ott levő srácoknak hogy legyen kellemes boldog karácsony és sikerekben gazdag új évük	

15
 VENDÉGKÖNYV (Növendékeknek szóló üzenetek a [Ricsai Diákújság](#) "üzenőfal" oldalán)